

FREJO I NINJ

Mislata i la memòria
de la historieta valenciana

Frejo i Nin. Mislata i la memòria de la
historieta valenciana.

Centre Cultural Carmen Alborch.
Sala municipal d'exposicions.
Del 8 de febrer al 26 d'abril de 2024.

EXPOSICIÓ

Organitza:
Ajuntament de Mislata,
Regidoria de Cultura

CoHaboren:
Diputació de València. SARC Servei
d'Assistència i Recursos Culturals.
L'Etno. Museu Valencià d'Etnologia.
Diputació de València

Comissariat:
Sara Juchnowicz (Exdukere)
David Marote

Disseny expositiu:
David Marote

Coordinació:
Vicent Borrego

Producció i muntatge:
santiandres montaje expositivo

Emmarcat:
Galería Cuatro

CATÀLEG

Edita:
Ajuntament de Mislata,
Regidoria de Cultura

Disseny:
David Marote

Impressió:
Producciones MIC

Dipòsit legal:
V-221-2024

© del text: David Marote
© de les imatges: Arxiu ABC, Biblioteca
Valenciana Nicolau Primitiu, Hereus de
Celedonio Frejo Abegón, Hereus de
Emilio Frejo Abegón.

© de l'edició: Ajuntament de Mislata

Reservats tots els drets. Prohibida la
reproducció total o parcial sense la
corresponent autorització.

En observar els nostres actuals hàbits de consum cultural, resulta sorprenent recordar que fa només unes dècades era habitual llogar còmics per tan sols deu cèntims de pesseta, —per una moneda «de xavo». Estos còmics no es gaudien de manera individual, sinó que els compartien grups de xiquets i xiquetes que els llegien en veu alta. L'assequibilitat d'eixos deu cèntims per als còmics de lloguer, juntament amb la possibilitat d'intercanvi o préstec, i fins i tot la pesseta i vint-i-cinc cèntims per a adquirir un quadernet d'aventures nou, era una alternativa molt més assequible que les tres o quatre pessetes que costava, per exemple, una entrada de cinema.

És comprensible que, juntament amb la radionovella, els còmics es convertiren en el principal mitjà d'entreteniment cultural durant els anys de postguerra, marcats per una profunda crisi econòmica. En eixe context, en el període que abasta des del 1940 fins al 1960, Espanya va ser testimoni d'una notable explosió editorial, amb segells com Bruguera, TBO, Valenciana, Maga, Toray, Clíper o Hispanoamericana, que omplien els quioscos setmana rere setmana amb revistes d'humor i quadernets d'aventures.

La generació de dibuixants que va crear eixes historietes va ser la primera a dedicar-se quasi exclusivament al mitjà, tot i que a costa de suportar condicions d'extraordinària precarietat i escàs reconeixement social. Aquells que van treballar per a Editorial Valenciana, Maga i altres editorials a l'entorn de la ciutat de València acabarien sent coneguts per la crítica com l'«Escola valenciana d'historieta». Dos d'ells van ser germans i van nàixer a Mislata: Emilio i Celedonio Frejo Abegón.

→ Virgilio Muro. Madrid, juliol de 1949.
Un venedor de llepolies ha instal·lat al carrer principal del Pont de Vallecas una biblioteca on per cinc i deu cèntims poden llegir els periòdics infantils exposats en la seua paradeta. Arxiu ABC

- ← Luis Frejo Ramos amb uniforme de la Policia Municipal de València. Hereus d'Emilio Frejo.
- ↙ D'esquerra a dreta: Francisco, Celedonio i Emilio Frejo Abegón. Hereus de Celedonio Frejo..

La família Frejo Abegón a Mislata

Procedents de Valverde de Leganés, a la província de Badajoz, la família Frejo Abegón es trasllada a Mislata durant la dècada de 1920. El pare de família, Luis Frejo Ramos, passa a formar part del cos de Policia Local de l'Ajuntament de València i troba en el número 2 del carrer Ramón i Cajal de Mislata un domicili apropiat per a una família en creixement. Durant els anys 30, als descendents nascuts a Extremadura —Luisa, Francisco i Gumersinda— se n'afegiran altres tres, nascuts ja a Mislata: Emilio, Celedonio i Ángel.

Com per a tants altres habitants de Mislata, la vida de la família Frejo Abegón es veu marcada per la presència del tramvia, que cap a 1935 atropella Celedonio, seccionant-li l'extrem del seu peu esquerre.

Cap al 1941, la família Frejo Abegón trasllada el seu domicili al carrer Llanterna de València.

Pumby

REVISTA PARA TODOS

En este número se publica la desternillante
 aventura de PUMBY
20.000 YEGUAS EN VIAJE SUBMARINO
 el gracioso episodio
CANGURITO CAMPEON DE SALTOS
 la trapisonda cómica
TROMPY ES AGRADECIDO
 y otras divertidas historietas interpretadas por
 D. JIRAFITO, BECERRIN, OSITO Y
 LOS MONITOS SIM Y SAM.

2
PTAS

← Portada de Nin protagonitzada per Trompy per a la revista *Pumby*.

Pumby. Revista para todos. Any II, núm. 30.
Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu.

Els anys de Valenciana

Editorial Valenciana, empresa fundada per la família Puerto als anys 30, viu la seua època d'esplendor en les dècades dels anys 40 i 50 gràcies a l'extraordinari èxit de quaderns d'aventures com *Roberto Alcázar y Pedrín*, d'Eduardo Vañó, o *El guerrero del antifaz*, de Manuel Gago.

Animats per l'exitosa reaparició el 1943 de *TBO*, Editorial Valenciana publica des de 1945 la revista d'humor *Jaimito* la direcció artística de la qual estarà a càrrec de José Soriano Izquierdo. A penes un any més tard, Bruguera rellança *Pulgarcito* que completa la gran terna de la historieta humorística als quioscos de l'època. A diferència de l'estil d'humor de l'escola Bruguera assentat en el context social de l'Espanya de postguerra, *Jaimito* oferix una proposta basada en el gag, amb abundància d'ensopecs, caigudes o dobles sentits, sovint tendents a l'absurd. Al darrere de les signatures de «Frejo» i «Nin», Emilio i Celedonio Frejo comencen a col·laborar en *Jaimito* cap al 1951. La participació d'Emilio, més breu, es materialitzarà en pàgines amb acudits il·lustrats, tires còmiques i historietes autoconclusives amb personatges

d'estil esquemàtic, tot i que de manera puntual crea historietes de línia realista amb guions de *western*, aventures o sèrie negra. Nin per la seua part crearà per a *Jaimito* algunes de les seues sèries més conegudes: Gori-gori el fantasma boig, El Monín i la seua banda, Don Meollo i Tarugo...

Seguint les característiques de *Florita*, de Cliper, Editorial Valenciana publica des de 1950 *Mariló, revista ideal para niñas*. Des de 1953 i a través de sèries com Papá o Katy, Emilio Frejo desenvolupa en esta revista un estil formal brillant, amb una increïble profusió de detalls en el vestuari, ambientació, etc.

El 1955 apareix *Pumby*, la revista de Valenciana especialment pensada per al públic de menor edat que pren el seu nom del personatge de José Sanchis. El mateix Sanchis, juntament amb Licerias, Palop, Karpa, Frejo i Nin dibuixen sèries protagonitzades per animals en les quals els guions, a cavall entre allò fantàstic i allò humorístic, es resolen sempre amb un rerefons moralitzador. La participació de Frejo en la revista és breu, amb la sèrie Osito com a principal contribució. Nin, per la seua part, col·laborarà amb la revista de manera intermitent durant tot el seu recorregut. En ella apareixerà Trompy, un dels seus personatges més recordats.

→ Original de la serie Osito, d'Emilio Frejo.
Hereus d'Emilio Frejo.

OSITO

DANDO LECCIONES

ASÍ, TÍO.
¿TE NIEGAS
EN REDON-
DO A ADELAN-
TARNOS LA ASIG-
NACIÓN DE
LA SEMA-
NA?

¿ME
NIEGO EN
REDONDO Y
EN CUA-
DRADO!

Mariló

REVISTA JUVENIL FEMENINA

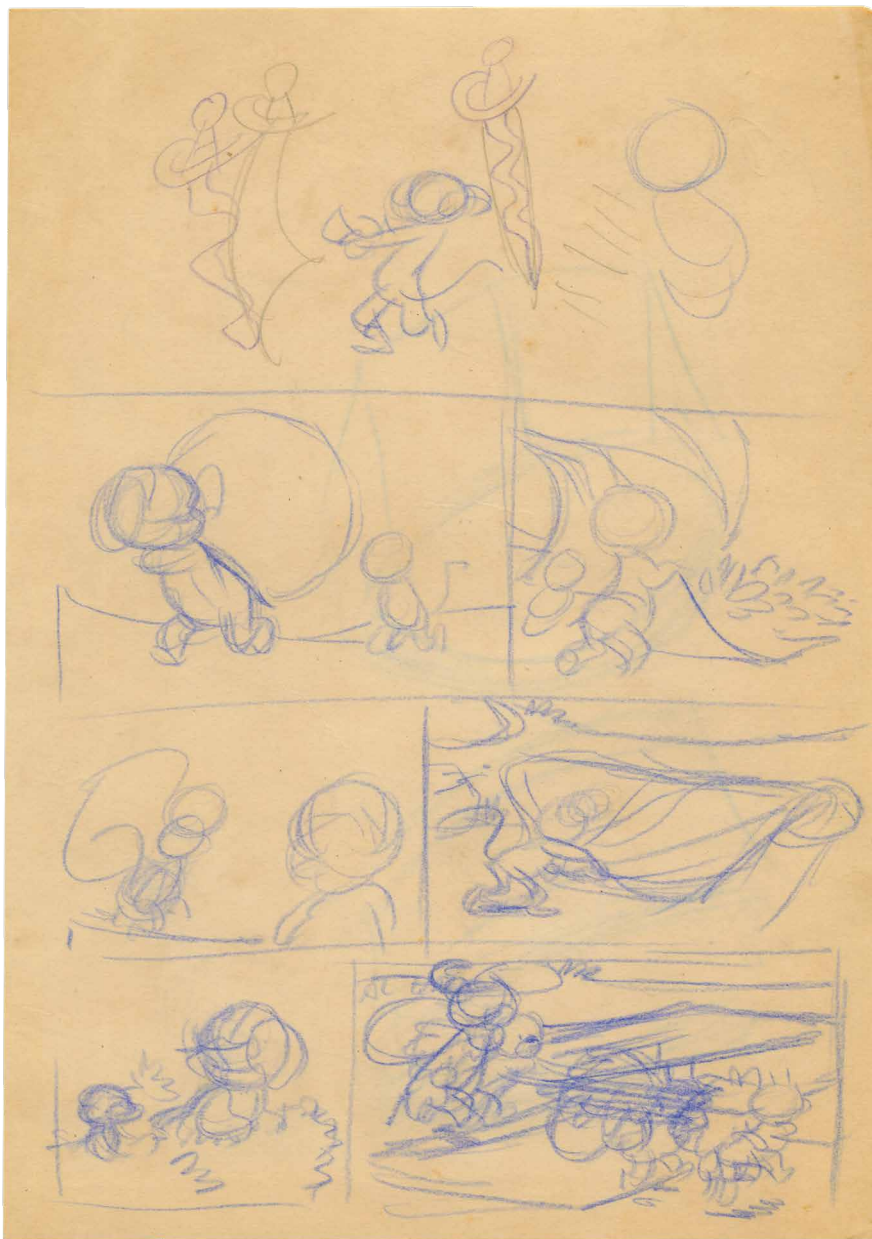
AÑO VII - N.º 138
PRECIO: 2 PTS.

TRABAJO PERDIDO

DEGRATOS EN LA REGION

FREJO.

↑ Esbossos per a una historieta de Trompy.
Hereus de Celedonio Frejo.

← Portada de Frejo per a la revista *Mariló*.
Mariló. Revista juvenil femenina. Any VII,
núm. 138. Col·lecció particular.

¡COYOTES Y TRUENOS!
ESTA ES UNA PAGINA SE-
MANAL DEDICADA A LA...

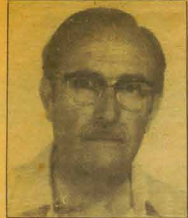
HISTORIETA

PAGINA DE
MANUEL E. DARIAS

José Sanchis, creador de "Pumby" y "El Soldadito Pepe"

Once historietistas contra Editora Valenciana, S.A.

El pasado diecisiete de Junio se produjo una insólita noticia. Once veteranos historietistas se manifestaban ante la sede de Editora Valencia, para reivindicar sus derechos de autor. Los dibujantes reclamaban a la editorial un total de cuatrocientos millones de pesetas en concepto de reediciones de sus obras tanto en España como en el extranjero, además de otras diversas peticiones.

Días atrás a esta curiosa manifestación se había celebrado un acto de conciliación, previo a la demanda, que concluyó sin avenencia entre las partes. A tenor de este resultado, los historietistas presentaron contra Editora Valenciana una querrela por presuntos delitos de defraudación de la propiedad intelectual, falsedad de documento mercantil y apropiación indebida.

¿Qué había ocurrido para que unos historietistas que son, por la naturaleza de su trabajo, hombres pacíficos, bondadosos y poco conflictivos, se enfrentaran colectivamente a la Editora Valenciana?

Muy sencillo. Que de tanto apretar, al fin, la cuerda se había roto. Los historietistas que durante muchos años habían dado fama y prestigio a la editorial de la Ciudad del Turia, no podían resistir por más tiempo las penurias económicas que se veían obligados a soportar por la actitud leonina del editor.

Hay una razón de peso que es fácil de entender por cualquiera. Valenciana, al decir de los dibujantes, les seguía pagando exactamente igual que hacía trece años, mientras que los precios de las revistas en este mismo espacio de tiempo se habían multiplicado por diez. Como es lógico, nadie puede aguantar una congelación de sus emolumentos de tal envergadura, teniendo en cuenta que, anualmente, el coste de vida aumenta una media que oscila entre el 10 y el 15 por ciento. La situación de los historietistas era, pues, angustiosa.

Peró eso no es todo. No contento con esto, el editor estaba reeditando el viejo material de estos dibujantes, con lo que los encargos de nuevos trabajos eran mínimos.

Valenciana, por lo visto, ha erigido la teoría que casi, en pocos años, ha conseguido hundir el imperio de Bruguera. Y este absurdo razonamiento parte de la ridícula base que, al cabo de cinco años, los lectores de estas revistas infantiles y juveniles cambian totalmente, con lo cual se puede volver a publicar el viejo material impunemente y sin que nadie lo note.

Esta circunstancia, desagradable y repugnante, ha hecho que, tal falta de respeto y seriedad para con el lector, se convierta en verdugo autómata de las publicaciones que han seguido esta alucinante línea editorial. Paralelamente, el lector adulto, que siempre ha constituido una base principal de la venta de las revistas tipo "Pulgarcito" o "Jaimito", se han sentido engañados y han dejado de adquirir las publicaciones.

Valenciana está cayendo en una sima de la que, si no da un golpe de volante con rapidez y decisión, no va a salir. En estos momentos, la mano cuidadosa y entendida de un buen editor se nota más que nunca. Toutain y Rafael Martínez son ejemplos vivos a seguir. Pero, hasta para imitar, hay que tener un mínimo de talento, cosa de la que, por lo visto, se adolece en Editora Valenciana.

¿Imaginan ustedes a Toutain peleándose en sus dibujantes por los derechos de autor o la devolución de originales? ¿Imaginan ustedes que Rafael Martínez, al cabo de cinco años, vuelva a repetir en sus revistas las historietas publicadas en los primeros números?

El señor Puerto Varó se ha empeñado en romper en mil pedruzcos una editorial, la Valenciana, que ha llegado casi al medio siglo de existencia, medida en el mundo del cómic.

Los aficionados no queremos olvidar para siempre que Valenciana, que tiene, sin mercederlo y tal vez sin saberlo, un envidiable plantel de populares, originales e importantes historietistas que ya son leyenda y que han dado muchas

páginas gloriosas para el cómic español de todos los tiempos. Los aficionados seguimos esperando que la cordura, la conciencia, la inteligencia y el respeto por la obra artística, se convierta, por fin, en la norma troncal de la Editora Valenciana.

Porque lo que si está claro es que los aficionados estamos, en cuerpo y alma, a favor de las justas reclamaciones de los once dibujantes que, lo único que hacen, es luchar valientemente por sus derechos de autor.

Habla Gregorio Martín "Grema", portavoz de los historietistas

afectados

Gregorio Martín "Grema", es el portavoz del grupo de historietistas que ha demandado a la Editora Valencia SA.

"Grema", en breves manifestaciones realizadas especialmente para los lectores de esta página, explica y puntualiza cuáles son las reclamaciones que enfrentan a los once dibujantes con la editorial.

— ¿Quiénes Torman el grupo que ha interpuesto la querrela?

"El grupo está formado por los creadores de legendarios personajes del cómic español (como los ha llamado aquel periódico del país) y son: Sanchis, los hermanos Karpa, Palop, Nin, Cerdán, Cerezo, Lanzón, Morante, Marcel, y yo mismo, Gregorio Martín "Grema". Como veréis, amigo Darias, formamos un grupo de dibujantes conocidos capaces de realizar una buena revista infantil, la mejor diría yo, que es lo que hace falta en este bendito país y, de hecho, la estamos ya realizando con nuestros propios y famosos personajes. Sólo nos faltará un editor capaz de lanzarla respetando los derechos de autor. ¡Estamos convencidos de que lo encontraremos!"

— ¿Qué piden, en concreto, a la Editora Valenciana?

"Muy sencillo, simplemente, lo que es nuestro. Primero, la devolución total de nuestros originales que, a lo largo de casi cuarenta años, ha ido acumulando dicha editorial, ya que ¡jamás! en ningún momento hemos enajenado nuestras obras. Segundo, pago total de todas las ediciones pra-

Gregorio Martín "Grema", creador de "Barbudín" y "Gasógeno el taxista."

tas que, sin consultar a los autores y sin pagar a estos ni un solo duro, ha realizado la Valenciana tanto en España como en distintos países extranjeros. Tercero, pago íntegro de todo lo publicado a razón de lo que ha ido subiendo de precio las revistas publicadas con nuestras obras, ya que la Valenciana paga (cuando paga) exactamente igual que hace trece años, cuando el precio de las revistas se ha multiplicado por diez. Como de todo esto presentamos pruebas, no creemos que ningún juez, con la mano en el corazón, tolere este cúmulo de desmanes y haga justicia a este grupo de autores. Posiblemente, si ocurre así, sirva esto para que el resto de los profesionales de la historieta hagan oír su voz en demanda de sus derechos y, entre todos, se dignifique esta profesión y se ponga, en este país, a la altura que merece."

Cerdán, creador de "Plumita" y "El grumete Timoteo."

Cerezo, creador de "Canal 3" y "Don Menisco."

Lanzón, creador de "Don Olímpico Maratón" y "El Corral."

Morante, creador de "Bananim" y "Los Benito tienen coche."

Nin, creador de "Trompy" y "El habitante del viejo castillo de Mockery"

Marcel, creador de un buen número de aventuras ambientadas en la selva

← Manuel E. Darias, «Once historietistas contra Editora Valenciana, S.A.» *Diario de avisos*. Diumenge, 30 d'octubre de 1983, pàgina 34. Hereus de Celedonio Frejo.

El final de Valenciana

A partir del 1955, la censura es fa ressò de la gran influència de les publicacions infantils. Sobre la base del reglament publicat el 2 de febrer del 1956, comença un escrutini sistemàtic de revistes i quaderns, dels quals s'elimina qualsevol element que es considere contrari a la moral del règim. La creació de la Comissió d'Informació i Publicacions Infantils i Juvenils al setembre de 1962, amb el Pare Vázquez al capdavant, suposa el colp definitiu als quaderns d'aventures, mutilats i incapaços de seguir fidelitzant les noves generacions de xiquets i xiquetes, incorporats ja a l'oci televisiu.

La dependència del quadern d'aventures resulta un vertader taló d'Aquil·les per a Editorial Valenciana que serà incapaç de sobreposar-se a la crisi de vendes i entrarà en un prolongat període d'agonia entre els anys 60 i 80. En este moment, aproximadament a principis dels 60, tant Emilio com Celedonio Frejo comencen la seua relació amb l'agència Bardon Art. Emilio Frejo no tornarà a treballar per a Editorial Valenciana. Nin, en canvi, compaginarà les publicacions en agència amb el desenvolupament de les seues sèries per a Valenciana fins al seu tancament definitiu el 1984.

Durant este últim període es viurà un augment de la conflictivitat laboral sobre la base de la creixent consciència dels creadors respecte als drets d'autoria. L'opacitat amb què l'editorial va tractar les xifres de venda en el mercat exterior, la recaptació per reedicions o la producció de nous números sobre la base de «refregits» d'arxiu, va conduir molts dibuixants —entre ells Nin— a reclamar els originals de les seues obres en un prolongat litigi que finalment van perdre. Es tracta, amb tota seguretat, d'un dels més vergonyosos episodis de la nostra història editorial.

THE FIGHTING FRONTIERSMAN TRACKS DOWN A DESERTER . . . AND RUNS INTO A CUNNING PLOT AGAINST BOTH REDSKINS AND WHITE MEN!

Buffalo Bill

Bastion of the great plains of Dakota was Fort Abraham Lincoln—manned by the United States Seventh Cavalry. The Seventh Cavalry had a long tradition of honour, heroism and devotion to duty . . . and no man was more proud of that record than their commander General Custer himself . . .

THIS STORY BEGINS IN A TRADING STORE IN THE SETTLEMENT OF TIMBER RIDGE, WHERE A PRETTY GIRL ADMIRER A CRYSTAL NECKLACE . . .

NEXT MOMENT . . .

THE GIRL WAS JEAN REGAN, THE DAUGHTER OF DAN REGAN, A FUR-TRADER, AS SHE TRIED TO SLIP AWAY TOWARDS THE DOOR, THE MAN GRIPPED HER ARM.

THE HEAVY-SHOULDERED MAN GRINNED, THEN HIS HAND WAS TORN FROM THE GIRL'S ARM AND HE WAS KNOCKED SPRAWLING.

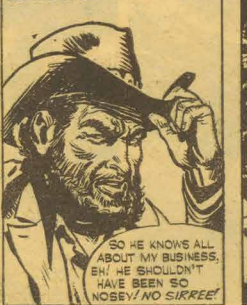

THE MAN WHO HAD STEPPED SUDDENLY INTO THE STORE WAS DAN REGAN, THE GIRL'S FATHER.

THE STOREKEEPER HAD GONE TO FETCH SOMETHING FROM THE REAR OF HIS PREMISES AND THERE WERE ONLY THE BIG MAN AND THE GIRL TO HEAR DAN REGAN'S WARNING . . .

AS CALEB CARVER WATCHED THE FUR-TRADER AND HIS DAUGHTER LEAVE THE STORE, HIS EYES GLOWED EVILLY.

LATER THAT AFTERNOON, DAN REGAN AND JEAN WERE RETURNING TO THEIR CABIN, AND THE INCIDENT IN THE STORE HAD BEEN FORGOTTEN . . .

← Buffalo Bill, pàgina d'Emilio Frejo per a *Cowboy Picture Library*, 2 de maig de 1959. Hereus d'Emilio Frejo.

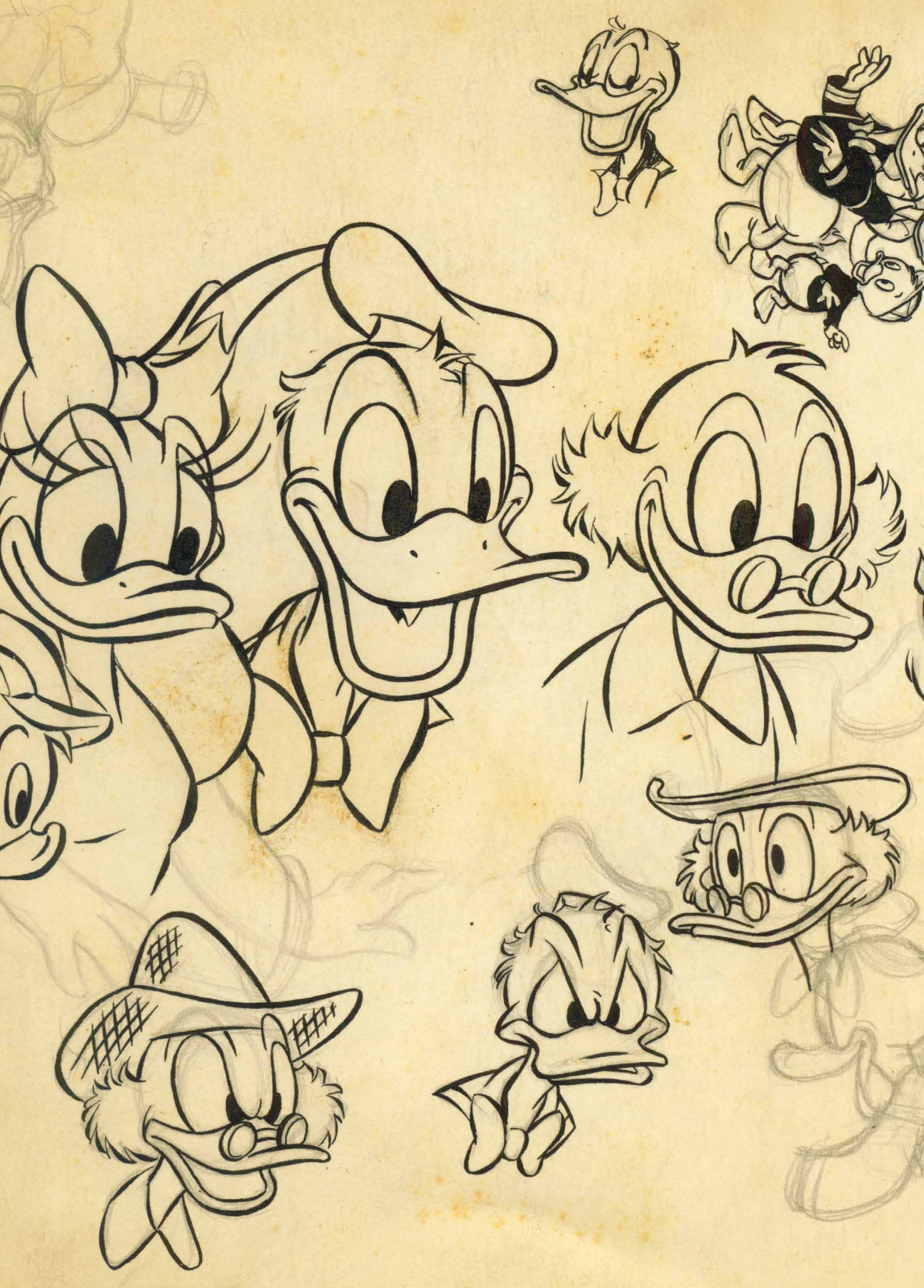
Bardon Art

La crisi de l'ecosistema editorial de la historieta a Espanya ve a coincidir amb l'aparició de les primeres agències, a través de les quals els dibuixants troben oportunitats de treball en mercats internacionals, en els quals el preu per pàgina pot veure's duplicat o fins i tot triplicat respecte del mercat espanyol. Les pioneres seran *Selecciones Ilustradas*, l'agència de Josep Toutain, i *Bardon Art*, de Macabich i Cooker.

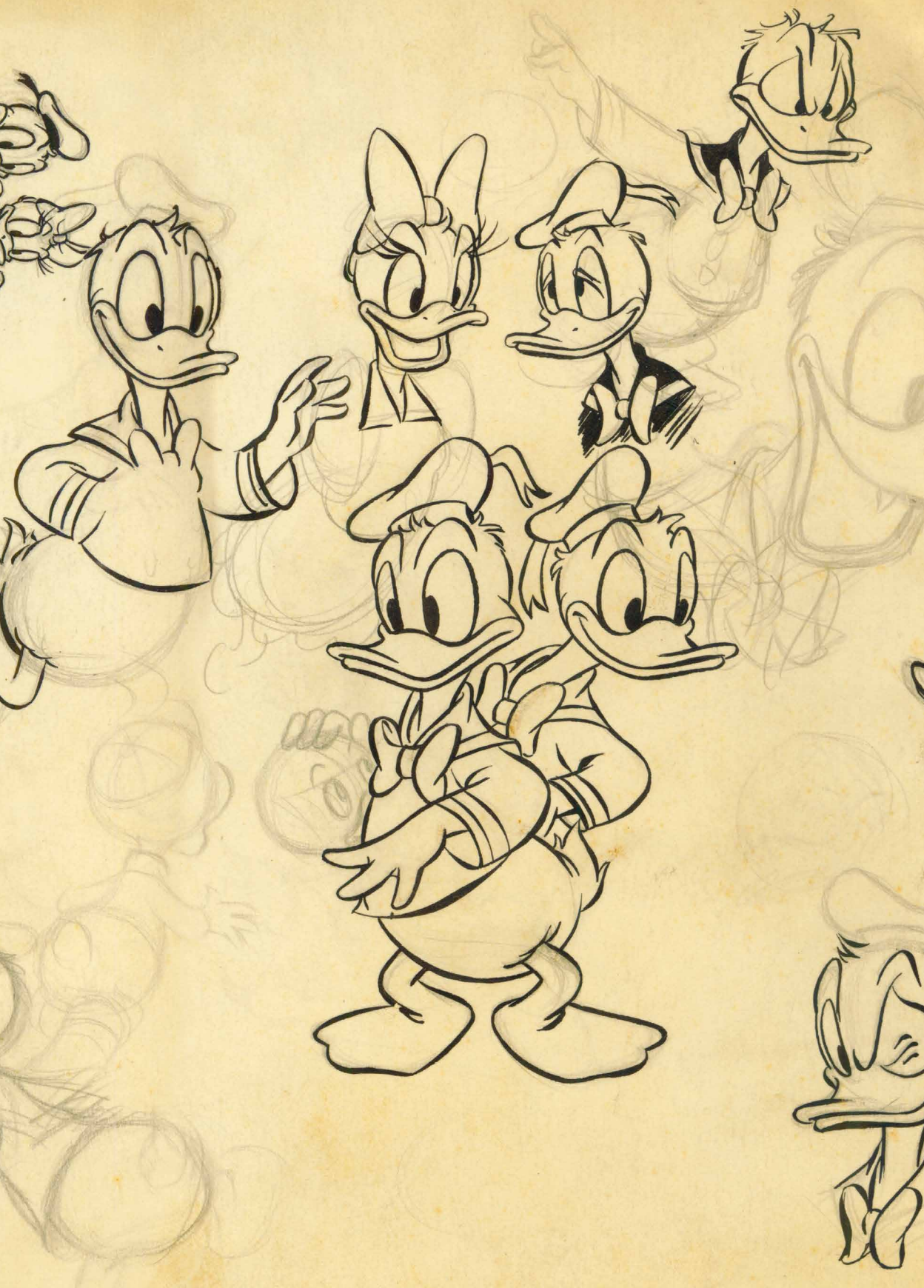
Barry Cooker, editor de la britànica *Fleetway* i soci de *Bardon Art*, facilita l'obertura del mercat anglosaxó en el qual Emilio Frejo comença a publicar a partir del 1958. Al llarg dels següents deu anys, apareixeran les seues vinyetes tant en *Fleetway* com en capçaleres del grup DC Thomson, en el qual publicarà l'exitosa sèrie «*The Avengers*».

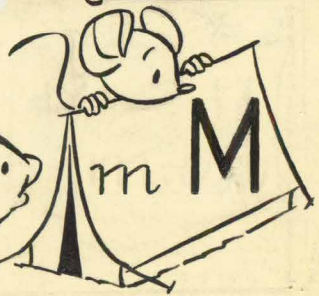
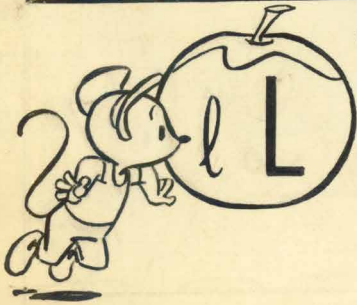
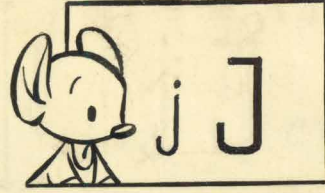
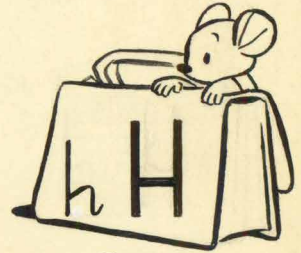
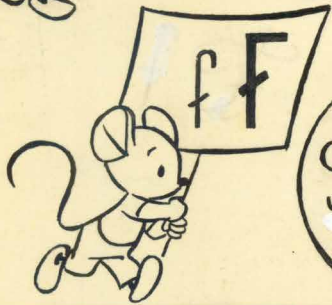
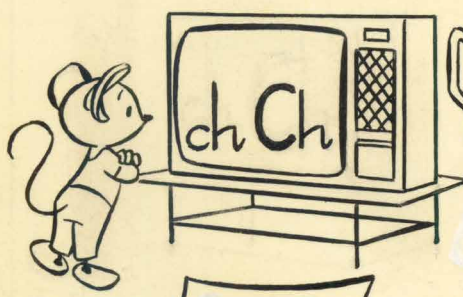
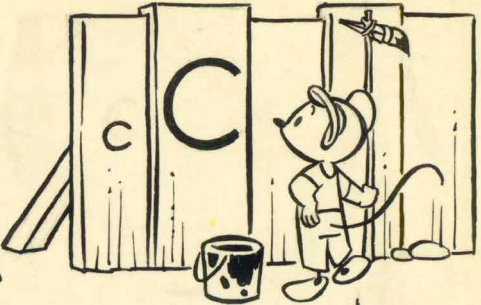
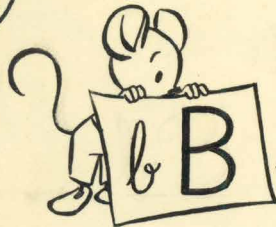
Nin, també a través de *Bardon Art*, participarà el 1963 en la introducció a Espanya del popular personatge *Topo Gigio*, amb la revista homònima publicada per *Semic*. Més tard, durant els anys 60 i primers anys 70, s'incorporarà a l'equip de dibuixants espanyols i italians que crearan les seues historietes per al mercat germànic a través de les diferents sèries del grup de Rolf Kauka. Nin dibuixa per a Kauka les històries dels *Schnuckel*, *Viva la Revolution* i, el que serà el seu major èxit internacional: *Fix und Foxi*.

→ Esbossos per a personatges de Disney.
Hereus de Celedonio Frejo.

← Làmina amb alfabet per als quaderns de lectoescriptura *Aprende a leer y escribir*. Hereus de Celedonio Frejo.

Tornar a començar

La crisi generalitzada que viu el sector de la historieta a Espanya a partir del 1965 espenta Emilio i Celedonio Frejo a emprendre noves iniciatives. Des del 1968, Emilio s'embarca, juntament amb Alfredo Sanchis Cortés i Juan González Alacreu, en el grup Art Studium. Nin, d'altra banda, inicia un període en el qual conviu la col·laboració intermitent amb les revistes de Valenciana, les publicacions internacionals a través de Bardon Art i temptatives com els treballs per a TVE a través d'Estudois Moro durant els anys 1966 i 1967.

Entre 1977 i 1980, apareixen les cartilles de lectoescriptura *Aprende a leer y escribir*, publicades per Edicions Nin. Cap al final dels anys 80 i primers anys 90, trobem tota una sèrie d'aplicacions comercials del dibuix, com el projecte de publicació Leo y veo o la col·laboració amb la marca Flex.

E. H. R. 1902

Art Studium

El 1968, Emilio Frejo crea Art Studium juntament amb Juan González Alacreu i Alfredo Sanchis Cortés. Amb el temps, este grup inicial es va enfortir amb la col·laboració de destacats dibuixants com Luis Bermejo, Miguel Quesada, Agustín Navarro Costa i Luis Arcas Brauner, a més de comptar amb els guions de Pedro Quesada.

Després de la producció de les il·lustracions per a la col·lecció «Cuatro cuentos» de Timun Mas en 1969, el col·lectiu es va embarcar en la creació de productes editorials que fusionaven tant el text com les il·lustracions, adoptant un enfocament enciclopèdic en el tractament dels temes. Esta nova orientació editorial es va consolidar en col·leccions com «¿Conoces tú...?» i «Enciclopedia en colores», publicades a Espanya per Timun Mas a partir del 1972, i que van aconseguir una àmplia difusió a nivell internacional amb nombroses traduccions. A partir del 1974, esta mateixa filosofia es va aplicar en el marc de l'editorial AFHA en col·leccions com «Enciclopedia geográfica», «El hombre y su entorno» i «Vida íntima de los animales», i des del 1976 en l'editorial RM amb títols com *Los pieles rojas*, *El oeste* i *El motor*.

Menció a part mereix la publicació el 1977 dels *Cuentos valencianos* de Blasco Ibáñez i la col·lecció «Fantasía de siempre» de 1978 —ambdues en editorial RM. Els *Cuentos valencianos* van representar una autèntica fita en l'evolució d'Art Studium. La presentació del llibre, que va incloure una exposició amb les il·lustracions originals en la Galeria Segrelles, va estimular els seus integrants a enfocar-se en el desenvolupament de les seues respectives carreres com a artistes individuals. Este procés va culminar en la dissolució del grup el 1980. Per la seua part, la col·lecció «Fantasía de siempre», que adaptava obres clàssiques al mitjà de la historieta, pot veure's com un avançament del treball d'Emilio Frejo per a l'editorial japonesa Shogakukan entre 1980 i 1985.

Emilio Frejo, pintor

Després de la dissolució d'Art Studium el 1980, Emilio Frejo, en paral·lel a la seua tasca en Shogakukan, s'embarca en un període d'exploració plàstica en el qual la pintura assumix un rol cada vegada més important, i arribarà a constituir la seua activitat exclusiva. Dotat d'un excel·lent domini de tècniques pictòriques com l'oli, el gouache i l'aquarel·la, Emilio Frejo també realitza incursions en el gravat calcogràfic.

El mateix artista s'autodefinix com un «pintor impressionista eminentment figuratiu», estil que desenvolupa a través de temes vinculats al costumisme i la pintura d'història, on destacarà el seu ampli domini de la composició i el dibuix.

Al llarg de les dècades dels 80 i 90, Emilio Frejo participa activament en nombroses exposicions col·lectives i també presenta exposicions individuals en espais com la Galeria Segrelles, la Galeria Sant Vicent, la Galeria Segrelles del Pilar, la Caixa d'Estalvis d'Alacant, Arte Nova a Màlaga, Sala Sant Jordi a Alcoi, Salón Cano a Madrid i la Galeria Morada d'Oport. Cal destacar que al març del 1993, la Galeria Segrelles del Pilar li dedica una exposició extraordinària que va obtenir un gran èxit de crítica i públic.

DOVER - CANAL DE LA MANCHA

Emilio Frejo Abegón
(8.5.1931—9.2.2013)

Emilio Frejo Abegón va nàixer a Mislata el 8 de maig de 1931. Quart fill de la família Frejo Abegón, d'origen extremeny, residirà en el número 2 del carrer Ramón i Cajal de Mislata fins al 1941, data en què la família s'establí en el número 3 del carrer Llanterna de València.

Després d'un període de formació a l'Escola d'Arts i Oficis Artístics i alguns cursos a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Carles, començarà la seua carrera professional com a dibuixant el 1948. Després del seu pas per capçaleres d'Editorial Valenciana com *Jaimito*, *Pumby* o *Mariló*, desenvoluparà entre 1958 i 1967 la seua carrera en el mercat britànic amb sèries per a Fleetway o DC Thomson.

El 1968 crea Art Studium al costat de Juan González Alacreu i Alfredo Sanchis Cortés. El grup se centra en la il·lustració editorial amb títols publicats en Timun Mas, AFHA, RM o Fernand Nathan. Després de la publicació dels *Cuentos valencianos* el grup es dissol i Emilio Frejo compagina la seua carrera en el mercat japonés amb el desenvolupament de la seua obra pictòrica.

La seua proposta plàstica, segons la seua pròpia definició, s'enquadra en l'«impressionisme figuratiu» i presenta temes principalment alineats amb el costumisme i la pintura d'història.

Emilio Frejo va morir el 9 de febrer de 2013 als 81 anys. El seu germà, Celedonio Frejo Abegón, «Nin», va ser també un destacat historietista.

**Celedonio Frejo Abegón, «Nin»
(29.8.1932—16.1.1995)**

Celedonio Frejo Abegón va nèixer a Mislata el 29 d'agost de 1932. Cinqué fill de la família Frejo Abegón, d'origen extremeny, residirà en el número 2 del carrer Ramón i Cajal de Mislata fins al 1941, data en què la família s'establí en el número 3 del carrer Llanterna de València.

Després d'uns anys en una escola de formació professional va ingressar a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Carles. La seua col·laboració professional amb Editorial Valenciana es va iniciar en els primers anys dels cinquanta i es desenvoluparà de manera intermitentment fins al 1984 quan es convertirà la signatura de «Nin» en una de les més habituals en capçaleres com *Jaimito* o *Pumby*, amb personatges tan recordats com Trompy, Gori-gori o El Monín i la seua banda.

A partir dels anys 60, inicia la seua relació amb l'agència Bardon Art, a través de la qual dibuixa historietes protagonitzades per personatges com Topo Gigio o l'ànec Donald, i s'incorpora a la plantilla habitual de dibuixants de l'equip de Rolf Kauka, amb sèries com Die sieben Schnuckel o Fix und Foxi.

Nin va afrontar les successives crisis del sector de la vinyeta amb iniciatives com l'edició de cartilles de lectoescriptura o el dibuix publicitari per a diferents marques.

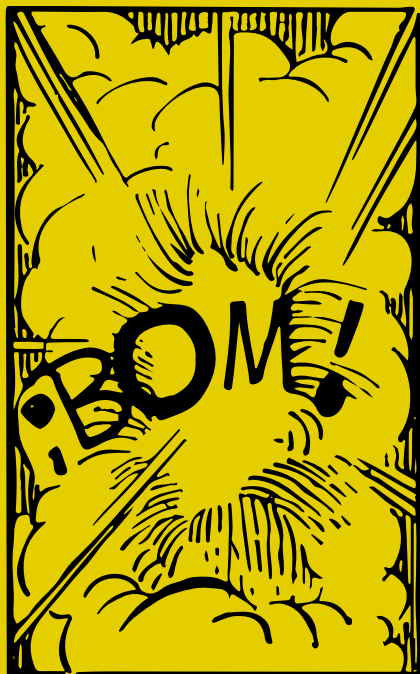
Celedonio Frejo, «Nin», va morir el 16 de gener de 1995 als 62 anys. El seu germà, Emilio Frejo Abegón, també va ser un destacat historietista i pintor.

AGRAÏMENTS

A més d'agrair a les persones i organitzacions esmentades en els crèdits, volem expressar la nostra profunda gratitud als hereus d'Emilio Frejo Abegón i Celedonio Frejo Abegón, la valuosa contribució dels quals ha fet possible esta mostra.

organitza:

Ajuntament
de Mislata

col·labora:

Diputació
de València

Àrea de
Cultura

sarc